

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 792

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 12 august 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 179 din 26 martie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41 ¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice	2—4
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
944. — Hotărâre privind actualizarea valorii de inventar a unui bun imobil aflat în domeniul public al statului și în administrarea Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”, precum și pentru darea acestuia în folosință gratuită Asociației „Grupul pentru Dialog Social”	5—6
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
5.701. — Ordin al ministrului educației pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a centrelor județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională	7
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 32 din 17 iunie 2024 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	8—16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 179

din 26 martie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Arcadie Glisici în Dosarul nr. 907/30/2020 al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.045D/2020.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, sens în care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 154 din 30 martie 2023.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 15 octombrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 907/30/2020, **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea**

Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Excepția a fost ridicată de Arcadie Glisici într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri privind acordarea unor drepturi salariale pentru funcționarii publici statutari.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că din coroborarea dispozițiilor criticate rezultă foarte clar că un cadru militar sau un viitor cadru militar încheie un contract ce creează un raport juridic între acesta și Ministerul Apărării Naționale, raport de serviciu ce nu poate, teoretic, să fie asumat, întrucât militarul face un jurământ „în orb”, nefiind informat asupra raportului de serviciu, a scopului, a obiectivelor, a atribuțiilor funcției sau ale postului și nici asupra salarizării.

6. Prin art. 28—30 din Legea nr. 80/1995 este restrânsă exercitarea mai multor drepturi fundamentale, restrângere ce nu poate subzista însă fără o contraprestație, astfel cum prevede art. 41 din Constituție și nu numai. Această contraprestație nu poate fi solicitată, de vreme ce nu sunt cunoscute celelalte elemente ale raportului de serviciu. Se arată că fazele negocierii raportului de serviciu și ale informării cu privire la acesta nu se realizează, iar actul administrativ de numire nu a fost comunicat. Consemnarea acestui act în ordinul de zi pe unitate, așa cum se prevede în art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 și în art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017, nu înseamnă asumarea acestuia de către cadrul militar, întrucât nu l-a semnat. Arată că accesul la ordinul de zi pe unitate este limitat, de vreme ce acesta face parte din categoria informațiilor clasificate, și oricum acesta nu poate

constitui un act administrativ de stabilire a drepturilor și obligațiilor militarului, fără concretizarea acestora în fișa postului, fără semnătura pe acest act și fără a exista practic asumarea individuală de către fiecare cadru militar. Acest mod de reglementare încalcă transparența, echitatea și alte principii privind salarizarea, contravenind Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Declarației Universale a Drepturilor Omului. Astfel, se pune întrebarea cum poate un cadru militar, fără a exista o contraprestație pentru cele asumate — pentru că la trecerea în rezervă nu mai beneficiază de nicio protecție socială și nici de suma compensatorii — să își asume un astfel de raport de serviciu.

7. Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal, contrar art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate, rezumându-se la a constata îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a excepției.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, deoarece autorul nu justifică în concret în ce mod dispozițiile criticate contravin normelor constituționale. În cadrul cererii de sesizare a Curții Constituționale, autorul excepției a redat textul dispozițiilor criticate și în termeni generali a afirmat că acestea contravin normelor constituționale mai sus enumerate, fără o motivare adecvată a susținerilor sale. Invocă Decizia Curții Constituționale nr. 988 din 1 octombrie 2008, prin care instanța de contencios constituțional a reținut că nemotivarea excepției de neconstituționalitate constituie un motiv de respingere, întrucât altminteri ar însemna ca jurisdicția constituțională să se substituie părții în ceea ce privește invocarea motivului de neconstituționalitate, exercitând astfel un control din oficiu, ceea ce este inadmisibil.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 28—30 și 411 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995, modificate prin Legea nr. 101/2019 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 371 din 13 mai 2019, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale

funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 31 ianuarie 2008, ale art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 28 decembrie 2010, și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017.

13. Curtea constată că dispozițiile Legii-cadru nr. 284/2010 au fost abrogate prin art. 44 alin. (1) pct. 9 din Legea-cadru nr. 153/2017, iar dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 au fost abrogate prin art. 48 alin. (1) pct. 26 din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 762 din 9 noiembrie 2009. Având în vedere însă cele reținute prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, Curtea urmează să analizeze excepția de neconstituționalitate și cu privire la dispozițiile de lege cu care a fost sesizată și care nu mai sunt în vigoare.

14. Dispozițiile art. 28—30 din Legea nr. 80/1995 reglementează interdicții, restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți și obligații pentru cadrele militare în activitate.

15. Dispozițiile art. 411 din Legea nr. 80/1995 stabilesc condițiile referitoare la contractele încheiate cu Ministerul Apărării Naționale de persoanele care urmează să devină cadre militare sau de cadrele militare.

16. Dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 conțin reglementări referitoare la salarizare, completând Legea nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 22 iulie 1999, lege abrogată prin Legea-cadru nr. 330/2009.

17. Dispozițiile criticate din anexele la Legea-cadru nr. 153/2017 și la Legea-cadru nr. 284/2010 conțin reglementări prin care se stabilește, în esență, că, în cadrul Ministerului Apărării Naționale, alocarea și scoaterea la și de la solda funcției de bază/salariul de bază și la și de la alte drepturi salariale se fac prin ordin de zi pe unitate.

18. În opinia autorului excepției, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 41 privind munca și protecția socială a muncii. De asemenea, consideră că sunt încălcate prevederile din Declarația Universală a Drepturilor Omului cuprinse în art. 7 referitor la egalitatea în fața legii, art. 8 referitor la dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor, în cazul încălcării drepturilor fundamentale, art. 13 privind libera circulație, art. 19 privind libertatea opiniilor și a exprimării, art. 20 privind libertatea de întrunire și de asociere pașnică, art. 23 referitor la dreptul la muncă, art. 25 privind nivelul de trai și art. 26 referitor la dreptul la învățătură, precum și cele ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a mai analizat dispozițiile legale ce formează obiectul excepției de neconstituționalitate, prin raportare la critici similare celor formulate în prezenta cauză,

și a decis respingerea, ca inadmisibilă, a excepției (a se vedea Decizia nr. 154 din 30 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 753 din 18 august 2023).

20. Cu titlu introductiv, Curtea a precizat că accesul la profesia de cadru militar și exercitarea acesteia presupun asumarea unui statut special, supus unor îndatoriri suplimentare, precum și interzicerii ori restrângerii exercitării unor drepturi și libertăți, prevăzute de lege [art. 7 alin. (2) din Legea nr. 80/1995]. Aceste restrângeri sunt justificate de natura acestei profesii și de prestigiul de care trebuie să se bucure având în vedere că, în exercitarea funcției, cadrele militare sunt în serviciul națiunii [art. 1 alin. (2) din Legea nr. 80/1995] și sunt învestite cu exercițiul autorității publice [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 80/1995]. Aceleași considerente justifică și imposibilitatea existenței unei negocieri cu privire la asumarea acestor îndatoriri de către persoana care dorește să devină cadru militar. De asemenea, salarizarea cadrelor militare din fonduri publice explică motivul pentru care cuantumul remunerației nu poate fi supus negocierii părților raportului de serviciu.

21. Îndatoririle ce le revin cadrelor militare, precum și cazurile de interzicere sau restrângere a exercițiului unor drepturi și libertăți sunt prevăzute prin lege [art. 8 și 28—31 din Legea nr. 80/1995]. Astfel, persoana interesată să devină cadru militar poate avea o imagine clară cu privire la acestea.

22. Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că libertatea alegerii profesiei, a meseriei și a locului de muncă nu este incompatibilă cu stabilirea condițiilor în care poate fi exercitată o profesie, pentru ca aceasta să corespundă naturii și finalității sale (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 321 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 3 decembrie 2004).

23. Din perspectiva dispozițiilor art. 53 din Constituție, Curtea a reținut că, în speță, restrângerea prin lege a exercițiului unor drepturi fundamentale pentru cadrele militare se impune pentru

apărarea securității naționale și a ordinii publice, măsura fiind necesară pentru asigurarea funcționării organismului militar în timp de pace și de război. Măsura este proporțională, având în vedere rolul organismului militar, și se aplică în mod nediscriminatoriu tuturor militarilor. Restricțiile și interdicțiile cărora le sunt supuse cadrele militare sunt aplicabile numai până la retragere și sunt asumate de persoana care dorește să devină cadru militar activ, odată cu acest statut.

24. În mod corelativ obligațiilor și interdicțiilor cărora li se supun, cadrele militare se bucură și de drepturi specifice, pentru a contrabalansa atât restrângerile cărora cadrele militare li se supun ca urmare a statutului lor, cât și riscurile cărora li se supun în exercitarea profesiei. Aceste drepturi sunt consacrate în art. 9—27 din Legea nr. 80/1995, în reglementările privind salarizarea cadrelor militare, precum și în alte acte normative.

25. În acest context, Curtea a observat că, în esență, critica formulată vizează faptul că militarii nu ar fi fost informați cu privire la remunerația cuvenită pentru exercitarea profesiei, astfel încât aceste drepturi nu pot fi revendicate și, în consecință, interdicțiile și restrângerea exercițiului unor drepturi la care militarii au fost supuși s-au realizat în mod nejustificat.

26. Curtea a apreciat că, în realitate, aspectele invocate se circumscriu unor aspecte ce țin de modul de aplicare a legii, a căror soluționare revine competenței exclusive a instanței de judecată, și nu constituie veritabile critici de neconstituționalitate.

27. Întrucât criticile de neconstituționalitate formulate în prezenta cauză sunt similare celor analizate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 154 din 30 martie 2023, precitată, soluția și considerentele care au fundamentat-o își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în prezenta cauză.

28. În consecință, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, este inadmisibilă, urmând să fie respinsă ca atare.

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28—30 și 41¹ din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, ale Ordonanței Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale art. 92 alin. (7) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 86 alin. (8) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Arcadie Glisici în Dosarul nr. 907/30/2020 al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 martie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind actualizarea valorii de inventar a unui bun imobil aflat în domeniul public al statului și în administrarea Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”, precum și pentru darea acestuia în folosință gratuită Asociației „Grupul pentru Dialog Social”

Având în vedere dispozițiile art. 21 și 22 din Ordonanța Guvernului nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice, aprobată prin Legea nr. 493/2003, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 288 alin. (1) și art. 349 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 874 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă actualizarea valorii de inventar, ca urmare a reevaluării, a imobilului cu nr. MF 39747 aflat în domeniul public al statului și în administrarea Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”, având datele de identificare prevăzute în anexa nr. 1.

Art. 2. — (1) Se aprobă darea în folosință gratuită, pe o perioadă de 10 ani, cu destinația de sediu, Asociației „Grupul pentru Dialog Social”, persoană juridică de drept privat, fără scop lucrativ, care desfășoară activitate de utilitate publică, a imobilului monument istoric, proprietate publică a statului, având datele de identificare prevăzute în anexa nr. 2.

(2) Asociația „Grupul pentru Dialog Social” are următoarele obligații:

a) să folosească bunul potrivit destinației în vederea căreia i-a fost acordată folosința gratuită;

b) să întrețină, să folosească și să exploateze imobilul cu respectarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) să asigure paza și protecția imobilului cu respectarea prevederilor art. 36 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 422/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

d) să nu înstrăineze, cu titlu oneros sau gratuit, unei alte persoane dreptul de folosință asupra bunului;

e) să prezinte anual Ministerului Culturii și Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti” rapoarte privind activitatea de utilitate publică desfășurată, gradul de implementare la nivelul colectivității, precum și prognoze și strategii pentru perioada următoare;

f) la încetarea folosinței gratuite, să restituie bunul în starea în care l-a primit, în afară de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii, și liber de orice sarcini;

g) să nu modifice bunul, în parte ori în integralitatea lui;

h) să permită accesul reprezentanților Ministerului Culturii și ai Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti” pentru efectuarea controlului asupra bunului;

i) să informeze Ministerul Culturii și Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică, precum și la existența unor cauze sau iminența producerii unor evenimente de natură să conducă la imposibilitatea exploatarea bunului;

j) să asigure fondurile necesare pentru suportarea costurilor privind utilitățile și lucrările de întreținere aferente imobilului care se dă în folosință gratuită.

(3) Pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute la alin. (2) sunt incidente dispozițiile art. 352 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. — Predarea-preluarea imobilului se face pe bază de protocol încheiat între părți, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 4. — Ministerul Culturii, împreună cu Ministerul Finanțelor, va opera modificarea corespunzătoare a anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 5. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 6. — Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 18 octombrie 2024.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:
Ministrul culturii,
Raluca Turcan
Ministrul finanțelor,
Marcel-Ioan Boloș

DATELE DE IDENTIFICARE
a imobilului aflat în domeniul public al statului și în administrarea Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”,
a cărei valoare de inventar se actualizează, în urma reevaluării

1. Ordonator principal de credite	4192812	Ministerul Culturii
2. Ordonator secundar de credite		
3. Ordonator terțiar de credite	4754848	Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”
4. Regii autonome și companii/societăți naționale subordonate ordonatorului principal		

Nr. M.F.	Codul de clasificare	Denumirea	Datele de identificare		Anul dobândirii/dării în folosință	Valoarea de inventar inițială (lei)	Valoarea de inventar actualizată (lei)	Baza legală, în administrare/concesiune
			Descrierea tehnică	Vicinătăți				
39747	8.29.08	Clădire a Muzeului Satului — București	Teren intravilan împrejmuit, în suprafață de 1.000 mp și construcție (S + P + 1) cu suprafața la sol de 535 mp; suprafața desfășurată 1.220 mp CF nr. 270657		1991	8.618.374	10.373.083,50	Hotărârea Guvernului nr. 134/1998, Hotărârea Guvernului nr. 742/2003, Hotărârea Guvernului nr. 243/2019

DATELE DE IDENTIFICARE
a imobilului aflat în domeniul public al statului și în administrarea Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”,
care se transmite în folosință gratuită Asociației „Grupul pentru Dialog Social”

Nr. MFP	Codul de clasificare	Adresa	Datele de identificare a bunului	Descrierea tehnică a bunului	Caracteristicile spațiului care se transmite în folosință gratuită		Valoarea de inventar a imobilului (lei)
					Instituția publică din administrarea căreia bunul se transmite în folosință gratuită	Persoana juridică în a cărei folosință gratuită se transmite bunul	
39747	8.29.08	Localitatea București, sectorul 1, Calea Victoriei nr. 120	Clădire a Muzeului Satului — București	Teren intravilan împrejmuit, în suprafață de 1.000 mp, și construcție (S + P + 1) cu suprafața la sol de 535 mp; suprafața desfășurată 1.220 mp CF nr. 270657	Ministerul Culturii — Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” — 4754848	Asociația „Grupul pentru Dialog Social” — 5392851	10.373.083,50

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDIN

pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a centrelor județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională

În conformitate cu prevederile art. 120 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare,

ținând cont de Referatul de aprobare nr. 2.202 DGIP din 2.07.2024 al Direcției generale învățământ preuniversitar privind propunerea de ordin pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a centrelor județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională,

în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 731/2024 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a centrelor județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională, prevăzut în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5.555/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 759 din 27 octombrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, și orice alte dispoziții contrare.

Art. 3. — Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală managementul resurselor umane și rețea școlară, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, inspectoratele școlare județene/al municipiului București, centrele județene de resurse și asistență educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin intră în vigoare de la 1 septembrie 2024 și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației,
Ligia Deca

București, 31 iulie 2024.
Nr. 5.701.

*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 792 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul din șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, București.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 32

din 17 iunie 2024

Dosar nr. 832/1/2024

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele delegat al Secției a II-a civile
Elena-Diana Tămașă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Diana Florea Burgazli	— judecător la Secția I civilă
Dorina Zeca	— judecător la Secția I civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Ștefan Ioan Lucaciuc	— judecător la Secția a II-a civilă
Simona Maria Zarafiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Pohrib	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mădălina Elena Vladu-Crevon	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 832/1/2024, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Mihaela Lorena Repana, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 2.006/87/2022, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind formulat un punct de vedere de către intimată.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a dispus, din oficiu, prin Încheierea din 16 ianuarie 2024, în Dosarul nr. 2.006/87/2022, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind următoarea chestiune de drept:

Dacă dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 privind pensiile I.O.V.R., cu modificările și completările ulterioare, care fac referire la condițiile de acordare a pensiei de urmaș pentru copiii celor morți sau dispăruți în război, trimitând la dispozițiile Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretate ca trimitând la modalitatea de calcul al acestei indemnizații, respectiv la art. 89 din Legea nr. 263/2010, sau și la îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 84 din aceeași lege.

II. Dispozițiile legale care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

8. Legea nr. 49/1999 privind pensiile I.O.V.R., cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 49/1999*):

„Art. 5. — (1) Copiii celor morți sau dispăruți în război, precum și ai celor care la data decesului erau pensionari I.O.V.R. au dreptul la pensie de urmaș în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat.”

9. Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 263/2010*):

„Art. 84. — Copiii au dreptul la pensie de urmaș:

a) până la vârsta de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b).”

„Art. 89. — (1) Pensia de urmaș se stabilește, după caz, din:

a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat;

b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă.

(2) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel:

a) 50% — pentru un singur urmaș;

b) 75% — pentru 2 urmași;

c) 100% — pentru 3 sau mai mulți urmași.”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept supusă interpretării

10. Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Teleorman — Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și contencios administrativ fiscal la data de 14 decembrie 2022, cu nr. 2.006/87/2022, reclamantul a solicitat obligarea pârâtei Casa teritorială de pensii la plata indemnizației de urmaș I.O.V.R. (semnificația acronimului I.O.V.R. este aceea de invalizi, orfani și văduve de război), potrivit dispozițiilor art. 5 din Legea nr. 49/1999, arătând că tatăl său, în calitate de soldat, a luat parte la cel de-al Doilea Război Mondial, fiind declarat dispărut.

11. Prin Sentința nr. 144 din 22 februarie 2023, prima instanță a respins acțiunea, ca nefondată, reținând că reclamantul nu îndeplinește condițiile de acordare a pensiei de urmaș și, pe cale de consecință, nu poate beneficia de aceasta conform Legii nr. 49/1999.

12. Pentru a hotărî astfel, tribunalul a arătat că, din economia dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, raportat la art. 84 din Legea nr. 263/2010, rezultă condițiile aplicării acestora: pe de o parte, solicitantul dreptului de pensie de urmaș trebuie să facă dovada calității de fiu al persoanei moarte, dispărute în război sau al fostului pensionar I.O.V.R., iar, pe de altă parte, să îndeplinească condițiile legale cerute de legislația asigurărilor sociale de stat.

13. În speță, reclamantul a dovedit îndeplinirea primei condiții, respectiv a calității de fiu al persoanei dispărute în război.

14. În ceea ce privește îndeplinirea condițiilor legale cerute de legislația asigurărilor sociale de stat pentru acordarea dreptului de pensie de urmaș, prima instanță a reținut că reclamantul are vârsta de 79 de ani, iar singura posibilitate de a beneficia de pensie de urmaș I.O.V.R., în calitate de copil al persoanei dispărute în război, este dovedirea situației prevăzute de art. 84 lit. c) din Legea nr. 263/2010, respectiv dovedirea existenței vreunui grad de invaliditate ivit până la vârsta de 16 ani sau pe timpul studiilor până la vârsta de 26 de ani.

15. Împotriva acestei sentințe reclamantul a formulat apel, susținând că, în conformitate cu dispozițiile art. 1 din Legea nr. 49/1999, pensiile I.O.V.R. sunt un drept care se acordă invalizilor și accidentaților de război, urmașilor celor morți sau dispăruți în război și se stabilesc potrivit acestei legi, făcând parte din categoria pensiilor special reglementate prin Legea nr. 49/1999. A mai arătat că art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 nu specifică vârsta copiilor care au dreptul la pensie de urmaș.

16. La termenul din 16 ianuarie 2024, completul de judecată al instanței de apel a dispus, din oficiu, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru interpretarea dispozițiilor legale referitoare la următoarea problemă de drept: *dacă, în cazul urmașilor personalului militar dispărut (o situație identică înregistrându-se*

și pentru urmașii personalului militar confirmat decedat) se aplică limita de vârstă prevăzută de art. 84 din Legea nr. 263/2010, la momentul solicitării dreptului prevăzut de art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, sau această trimitere la normele dreptului în vigoare se referă doar la modalitatea de calcul al unei astfel de indemnizații, indiferent de vârsta solicitantului, copilul soldatului dispărut/mort în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

17. Completul de judecată al instanței de trimitere a apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, arătând că problema de drept este una nouă, nefiind identificată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție o întrebare identică, soluționată în procedura reglementată de prevederile art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă sau în procedura reglementată de prevederile art. 514 și următoarele din Codul de procedură civilă.

18. Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în calitate de titular al cererii de sesizare, se regăsește printre instanțele enumerate în art. 519 din Codul de procedură civilă, judecând pricina în ultimă instanță.

19. Soluționarea cauzei deduse judecării depinde de interpretarea ce se va da dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, art. 84 și 89 din Legea nr. 263/2010, în clarificarea acestei chestiuni de drept.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

20. Apelantul-reclamant consideră că pensiile I.O.V.R. reprezintă un drept care se acordă și urmașilor celor morți sau dispăruți în război. Acest tip de pensie face parte din categoria celor speciale și este reglementat de Legea nr. 49/1999, în cuprinsul art. 5 alin. (1) din acest act normativ nefiind specificată vârsta copiilor care primesc pensie de urmaș.

21. Intimata nu a formulat un punct de vedere.

22. După comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, intimata Casa teritorială de pensii a formulat un punct de vedere prin care a apreciat că, în interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, pe lângă dovada calității (de copil al celui decedat), solicitantul trebuie să se încadreze în una din ipotezele reglementate de Legea nr. 263/2010, art. 84 lit. a)—c).

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

23. Completul de judecată care a formulat sesizarea a arătat că Legea nr. 49/1999 a înlocuit (ca efect al abrogării) Decretul Consiliului de Stat nr. 245/1977 privind pensiile I.O.V.R., publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 77 din 29 iulie 1977, aprobat prin Legea nr. 51/1977, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 130 din 3 decembrie 1977 (*Decretul nr. 245/1977*).

24. În acest decret, formularea art. 5 alin. (1) este identică cu formularea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999. Astfel, art. 5 alin. (1) din Decretul nr. 245/1977 prevedea următoarele: „*Copiii și soțiile celor morți sau dispăruți în război, precum și ai celor care au decedat ulterior ca pensionari I.O.V.R., au dreptul la pensie de urmaș, în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș, în cadrul asigurărilor sociale de stat.*”

25. Atât la momentul apariției Decretului nr. 245/1977, cât și la momentul apariției Legii nr. 49/1999 era în vigoare Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 82 din 6 august 1977, cu modificările ulterioare (*Legea nr. 3/1977*), cu privire la condițiile de acordare a pensiei de urmaș.

26. Acest act normativ a reglementat, în art. 40 alin. (1) și art. 44, cu privire la condițiile pentru acordarea pensiei de urmaș, următoarele:

Art. 40 alin. (1): „Copiii au dreptul la pensie de urmaș până la vârsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 25 ani.”

Art. 44: „(1) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește luându-se ca bază de calcul:

a) pensia susținătorului decedat, dacă acesta era pensionar;

b) pensia la care ar fi avut dreptul susținătorul, în condițiile legii, pentru munca depusă și limita de vârstă sau pentru invaliditate.

(2) Pensia de urmaș se stabilește în procente din pensia titularului, astfel: 50 la sută pentru un singur urmaș, 75 la sută pentru doi și 100 la sută pentru mai mulți urmași, cu drept la această pensie.”

27. Ulterior, la data de 1 aprilie 2001, după apariția Legii nr. 49/1999, a intrat în vigoare Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 19/2000), care, începând cu data de 1 aprilie 2001, a abrogat Legea nr. 3/1977 și a reglementat condițiile de acordare și de calcul al pensiei de urmaș în art. 66 și 71, astfel:

„Art. 66. — Copiii au dreptul la pensie de urmaș:

a) până la vârsta de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b).”

„Art. 71. — (1) Pensia de urmaș se calculează, după caz, din:

a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat;

b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înainte îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă și era în plată cu pensie de invaliditate de orice grad, pensie anticipată, pensie anticipată parțială sau ar fi avut dreptul, în condițiile legii, la una dintre aceste categorii de pensie;

c) pensia de serviciu aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul în condițiile legii susținătorul decedat, dacă aceasta este mai avantajoasă decât pensia pentru limită de vârstă.

(2) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește în condițiile art. 76, prin aplicarea unui procent asupra punctajului mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel:

a) pentru un singur urmaș — 50%;

b) pentru 2 urmași — 75%;

c) pentru 3 sau mai mulți urmași — 100%.

(3) În situația prevăzută la alin. (1) lit. c) cuantumul pensiei de urmaș se stabilește prin aplicarea procentelor prevăzute la alin. (2), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, asupra cuantumului pensiei de serviciu.

(4) Partea din pensia de urmaș stabilită în condițiile alin. (3), care depășește nivelul pensiei de urmaș calculate din pensia pentru limită de vârstă cuvenită titularului din sistemul public, se suportă din bugetul de stat.”

28. La data de 1 ianuarie 2011, Legea nr. 19/2000 a fost abrogată de Legea nr. 263/2010, care, în privința condițiilor de acordare a pensiei de urmaș, a cuprins dispoziții identice cu reglementarea anterioară în art. 84 și parțial similare în art. 89 — în acest articol nu se mai regăsesc alin. (3) și (4) din art. 71 al Legii nr. 19/2000.

29. Se poate observa, din conținutul celor trei reglementări menționate, că, în fiecare dintre acestea, este inserată referința la vârsta maximă a urmașului direct, respectiv a copilului, și anume vârsta de 16 ani sau vârsta de 25 (26) de ani în cazul continuării studiilor de către copil, celelalte dispoziții reglementând modalitatea de calcul al acestei pensii de urmaș.

30. Dacă s-ar accepta că referirea la acordarea pensiei de urmaș copilului/copiilor „în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat”, din cuprinsul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, are în vedere și vârsta copilului la data solicitării pensiei de urmaș, ar rezulta că prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, deși îi indică în calitate de beneficiari pe „copiii celor morți sau dispăruți în război, precum și ai celor care la data decesului erau pensionari I.O.V.R.”, în realitate, nu ar mai rămâne a fi aplicabile, teoretic, decât copiilor celor care, la data decesului, erau urmașii pensionarilor I.O.V.R. (aceasta doar teoretic, pentru că este puțin probabil ca, în anul 1999, cei mai mulți dintre veteranii celui de-al Doilea Război Mondial, pensionari I.O.V.R., să mai fi avut copii minori sau aflați în continuarea studiilor până la vârsta de 26 de ani), pentru că, în ipotezele celelalte, este imposibil ca persoanele născute până la finalul sau la maximum 9 luni după finalul celui de-al Doilea Război Mondial să fi avut fie vârsta de până la 16 ani, fie maximum 26 de ani, la data la care a fost publicată, în Monitorul Oficial al României, Legea nr. 49/1999, respectiv la 1 aprilie 1999.

31. În opinia unuia dintre judecătorii completului de apel, sintagma „în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat” din cuprinsul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, care reia aproape identic prevederile art. 5 alin. (1) din Decretul nr. 245/1977, pentru a putea fi aplicabilă tuturor celor 3 categorii pe care le enumeră în conținutul său articolul mai sus amintit, ar trebui interpretată ca referindu-se la condițiile din Legea nr. 263/2010 (legea în vigoare la data formulării cererii de către reclamant către casa teritorială de pensii) ce reglementează modalitatea de calcul, adică la prevederile art. 88, iar nu și la prevederile art. 84 din lege.

32. Nu s-ar putea reține faptul că Legea nr. 49/1999 nu a intenționat să reglementeze drepturi pentru categorii de persoane existente în anul 1999 (văduve, urmașii celor dispăruți sau morți în cel de-al Doilea Război Mondial, invalizi sau urmașii pensionarilor I.O.V.R.) pentru că, anterior acestui moment, statul român a reglementat, prin alte acte normative, drepturi pentru văduvele de război, invalizii/accidentații în urma războiului și veteranii de război, în acest sens fiind Legea nr. 49/1991 privind acordarea de indemnizații și sporuri invalizilor, veteranilor și văduvelor de război, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ambele acte normative regăsindu-se acronimul I.O.V.R., ce apare și în titlul Legii nr. 49/1999.

33. În acest din urmă act normativ sunt reglementate, spre deosebire de cele două acte normative anterioare, intrate în vigoare după anul 1990, și drepturile copiilor celor dispăruți, morți în război, precum și ale celor al căror părinte a fost pensionar I.O.V.R.

34. Or, dacă se consideră că trimiterea la legislația în vigoare, pe tot parcursul intervalului cuprins între anul 1999 și data la care reclamantul a solicitat pensie de urmaș, ar condiționa dreptul la pensia de urmaș a copiilor celor morți și dispăruți de vârsta maximă de 16 ani sau de 25/26 de ani pentru copiii care și-au continuat studiile după împlinirea vârstei de 16 ani, prevederile legii ar deveni imposibil de aplicat, ca, de altfel, și în cazul celor mai mulți dintre copiii pensionarilor I.O.V.R.

35. Legea trebuie interpretată în sensul în care produce efecte, iar nu în sensul în care nu va produce vreunul, cu atât mai mult cu cât este vorba despre intenția de sprijinire și de acordare a unei forme de grațitudine din partea statului român pentru orfanii soldaților/ofițerilor care și-au dat viața sau nu s-au mai întors acasă în timpul/în urma războaielor/conflictelor militare la care România a participat și care au fost lipsiți, pe toată perioada vieții lor, de o viață de familie completă, alături de ambii părinți.

36. În opinia celui de-al doilea membru al completului de judecată, prevederile art. 5 din Legea nr. 49/1999 trebuie interpretate ca referindu-se și la condiția de vârstă, legea reglementând situații ulterioare datei de 1 aprilie 1999.

VII. Practica judiciară a instanțelor naționale în materie

37. Din răspunsurile transmise de instanțele naționale, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, a rezultat că niciuna dintre acestea nu a identificat practică judiciară cu privire la chestiunea de drept sesizată, însă unele din colectivele de judecători au exprimat puncte de vedere teoretice.

38. Astfel, opiniile teoretice formulate de judecătorii de la nivelul instanțelor aflate în circumscripțiile teritoriale ale *curților de apel București, Iași și Ploiești* s-au raliat celor două puncte de vedere ale membrilor completului de judecată evidențiate în încheierea de sesizare, după cum urmează:

39. *Într-o opinie*, s-a apreciat că dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, care fac referire la condițiile de acordare a pensiei de urmaș pentru copiii celor morți sau dispăruți în război, trimitând la dispozițiile Legii nr. 263/2010, trebuie interpretate ca făcând referire atât la modalitatea de calcul al acestei indemnizații, prevăzută de art. 89 din Legea nr. 263/2010, cât și la îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 263/2010, iar dacă nu sunt îndeplinite condițiile de acordare a pensiei de urmaș prevăzute de Legea nr. 263/2010, nu se poate beneficia de aceasta în condițiile Legii nr. 49/1999.

40. *În cea de-a doua opinie*, s-a considerat că sintagma „în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat” din cuprinsul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, pentru a putea fi aplicabilă tuturor celor 3 categorii pe care le enumeră în conținutul său textul de lege amintit, ar trebui interpretată ca referindu-se la condițiile din Legea nr. 263/2010 ce reglementează modalitatea de calcul, iar nu și la prevederile art. 84, deoarece prevederile legii ar deveni imposibil de aplicat și nu ar mai produce efecte.

41. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii, cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

42. Nu au fost identificate decizii ale Curții Constituționale cu privire la chestiunea de drept sesizată, dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, precum și cele ale art. 84 și 89 din Legea nr. 263/2010 nefăcând obiectul unor excepții de neconstituționalitate.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

43. În procedurile de unificare a practicii judiciare a fost identificată Decizia nr. 23 din 19 martie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 14 iunie 2018, prin care a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și s-a stabilit că: „Dispozițiile art. 4 alin. (2) lit. c) ultima teză din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit

în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, astfel cum a fost modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2014, nu impun nicio condiție pentru acordarea indemnizației lunare reparatorii copilului eroului-martir după vârsta de 26 de ani”.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

44. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este admisibilă, iar asupra fondului au arătat că, în interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, norma de trimitere care face referire la condițiile de acordare a pensiei de urmaș pentru copiii celor morți sau dispăruți în război, precum și pentru copiii celor care la data decesului erau pensionari I.O.V.R., ca accidentați sau invalizi de război, implică și îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 263/2010.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

XI.1. Admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

45. Prealabil analizei fondului chestiunii de drept supuse dezbaterii, se impune verificarea împrejurării dacă, în raport cu întrebarea formulată de titularul sesizării, sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în conformitate cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă.

46. Potrivit acestor dispoziții legale, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

47. Așadar, evaluarea sesizării presupune verificarea îndeplinirii simultane a tuturor condițiilor prevăzute pentru declanșarea procedurii hotărârii prealabile, cerințe extrase din normele legale citate, care pot fi enunțate astfel:

— existența unei cauze în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— chestiunea de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei;

— chestiunea de drept identificată, a cărei lămurire se solicită, să prezinte caracter de noutate;

— Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta să nu facă nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

48. Verificarea admisibilității sesizării relevă îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

49. Prima condiție formală prevăzută de legiuitor pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile este îndeplinită, cauza fiind în curs de judecată în faza procesuală a apelului, calea de atac fiind declarată împotriva unei sentințe civile pronunțate într-o cauză având ca obiect contestație împotriva deciziei de pensionare. În această materie, curtea de apel judecă în ultimă instanță, potrivit dispozițiilor art. 155 din Legea nr. 263/2010, urmând să pronunțe o hotărâre judecătorească definitivă, potrivit art. 155 alin. (2) din legea menționată și art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

50. Este îndeplinită și condiția potrivit căreia cauza care face obiectul judecății trebuie să se afle în competența legală a unui complet de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de la o curte de apel sau de la un tribunal, investit cu soluționarea litigiului. Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale este legal investită cu soluționarea apelului formulat împotriva sentinței civile pronunțate de Tribunalul Teleorman — Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și contencios administrativ fiscal într-o cauză având ca obiect contestație împotriva deciziei de stabilire a pensiei, față de prevederile art. 96 pct. 2 din Codul de procedură civilă și ale art. 154 alin. (1) și art. 155 din Legea nr. 263/2010.

51. Din verificările efectuate se constată că este întrunită și cerința ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept enunțate, precum și faptul că nu există un recurs în interesul legii în curs de soluționare privitor la această chestiune. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu există, în prezent, practică judiciară care să justifice promovarea unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul sesizării.

52. În ceea ce privește condiția de admisibilitate care vizează identificarea unei veritabile probleme de drept care ar putea forma obiectul sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile se observă că legiuitorul instituie o dublă condiționare: pe de o parte, să existe o chestiune de drept, iar, pe de altă parte, să fie stabilită legătura necesară între dezlegarea chestiunii de drept identificate și soluționarea cauzei pe fond.

53. În ceea ce privește condiția ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, se constată că, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut în mod constant că obiectul sesizării l-ar putea constitui atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procedural, dacă, prin consecințele pe care le produc, interpretarea și aplicarea normei de drept au aptitudinea să determine soluționarea pe fond a cauzei, respectiv rezolvarea raportului de drept dedus judecății (Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014; Decizia nr. 2 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 8 din 27 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015; Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016).

54. Chestiunea de drept care formează obiectul sesizării implică o problemă de drept material, și anume determinarea condițiilor care trebuie îndeplinite de titularul cererii, conform prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, pentru acordarea pensiei de urmaș reglementată de acest act normativ cu caracter special.

55. Interpretarea dispozițiilor legale menționate are aptitudinea de a influența modul de soluționare pe fond a cauzei, respectiv rezolvarea raportului de drept dedus judecății, întrucât acestea vizează aplicabilitatea unuia dintre criteriile prevăzute de Legea nr. 263/2010 pentru acordarea pensiei de urmaș, lege la care face trimitere dispoziția care formează obiectul sesizării.

56. În acest sens, în sesizare s-a arătat că problema de interpretare a dispozițiilor legale constă în faptul dacă, în cazul urmașilor celor morți sau dispăruți în război ori al invalizilor sau accidentaților de război decedați ulterior, se aplică limita de vârstă prevăzută în art. 84 din Legea nr. 263/2010, la momentul solicitării dreptului prevăzut de art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, sau, dimpotrivă, această trimitere la normele

dreptului comun în vigoare se referă doar la modalitatea de calcul al unei astfel de indemnizații, indiferent de vârsta solicitantului, ce se declară urmaș al celui care a fost decedat, dispărut, invalid sau accidentat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

57. Întrucât judecata pe fond în fața instanței de trimitere nu vizează și problema aplicării dispozițiilor art. 89 din Legea nr. 263/2010, care nu este contestată în cauză și care stabilește modalitatea de calcul al indemnizației, iar nu condițiile de acordare a acesteia, referirea la această dispoziție legală nu relevă o suficientă legătură cu soluționarea cauzei pe fond.

58. În această situație, prealabil analizei celorlalte condiții de admisibilitate, se impune reformularea întrebării care formează obiectul sesizării prin eliminarea mențiunii referitoare la dispoziția legală care nu are legătură cu soluționarea cauzei în care a fost formulată sesizarea.

59. În consecință, întrebarea instanței de trimitere trebuie reformulată după cum urmează: „*dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 care fac referire la condițiile de acordare a pensiei de urmaș pentru copiii celor morți sau dispăruți în război, trimitând la dispozițiile Legii nr. 263/2010, trebuie interpretate ca implicând și îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 263/2010?*”

60. Având în vedere întrebarea astfel reformulată, elementele prezentei sesizări pun în evidență existența legăturii necesare între chestiunea de drept dedusă interpretării și soluționarea pe fond a cauzei aflate în curs de judecată.

61. Cât privește cerința referitoare la noutatea chestiunii de drept, aceasta reprezintă o condiție distinctă de aceea a inexistenței unei statuări a Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra problemei de drept care formează obiectul sesizării.

62. În absența unor criterii legale de determinare a conținutului acestei noțiuni, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a apreciat, în jurisprudența sa constantă, că este îndeplinită cerința noutății atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial, ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept mai vechi (a se vedea Decizia nr. 64 din 27 septembrie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1099 din 18 noiembrie 2021, paragraful 123 și jurisprudența citată).

63. În aceste coordonate de evaluare a cerinței noutății chestiunii de drept se constată că norma legală a cărei interpretare formează obiectul prezentei sesizări are o vechime apreciabilă, regăsindu-se, în aceeași formă, în actele normative care au reglementat în mod succesiv materia.

64. Astfel, Legea nr. 49/1999 reglementează dreptul la pensia de urmaș în favoarea copiilor celor morți sau dispăruți în război în coordonatele stabilite anterior de Decretul nr. 245/1977.

65. Ambele reglementări fac trimitere la condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș, în cadrul asigurărilor sociale de stat.

66. În materia asigurărilor sociale de stat, dreptul copiilor la pensia de urmaș a fost stabilit în coordonate similare prin Decretul nr. 292/1959 privind dreptul la pensie în cadrul Asigurărilor Sociale de Stat, cu modificările și completările ulterioare (*Decretul nr. 292/1959*), Legea nr. 3/1977, Legea nr. 19/2000 și Legea nr. 263/2010.

67. În concluzie, din această perspectivă de evaluare a cerinței noutății chestiunii de drept, se observă că soluția

legislativă a cărei interpretare a prilejuit formularea prezentei sesizări se regăsește în cuprinsul unor acte normative aflate succesiv în vigoare într-o perioadă considerabilă de timp.

68. Așadar, norma legală supusă interpretării nu este una recent intrată în vigoare și nu se constată nici existența unui cadru legislativ nou sau modificat față de cel anterior.

69. Totuși, noutatea chestiunii de drept, în sensul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, poate constitui și atributul unei reglementări mai vechi, dar asupra căreia instanța de judecată este chemată să se pronunțe în prezent, atunci când aplicarea frecventă a normei juridice a devenit actuală, textele de lege supuse interpretării suscitând recent în fața instanțelor de judecată o dificultate a aplicării acestora și creând premisele apariției unei practici neunitare la nivel național (a se vedea Decizia nr. 64 din 27 septembrie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1099 din 18 noiembrie 2021, paragraful 124).

70. Astfel, în evaluarea cerinței noutății, relevantă nu este atât data adoptării normei legale, după cum constant a subliniat Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ci momentul în care interpretarea și aplicarea normei prind conturul concretului inclusiv prin apariția unor litigii apte să genereze dezvoltarea unei jurisprudențe în materie, deoarece caracterul de nouitate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor (Decizia nr. 42 din 29 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 815 din 16 octombrie 2017, paragraful 64; Decizia nr. 56 din 28 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1193 din 8 decembrie 2020, paragrafele 75 și 78).

71. În speță, o astfel de dezlegare din partea instanțelor de judecată nu există. Deși aproape inexistent la nivel de jurisprudență, potențialul de practică neunitară rezultă însă din opiniile teoretice comunicate de instanțele naționale. Astfel, colectivele de judecători consultate au exprimat și argumentat opinii teoretice care reflectă, în proporții echilibrate, ambele soluții exemplificate în încheierea de sesizare.

72. În acest context, este de observat că, potrivit jurisprudenței Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, îndeplinirea condiției noutății chestiunii de drept poate rezulta din faptul că „nu s-a cristalizat o practică unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în scopul prevenirii apariției unei jurisprudențe neunitare” (Decizia nr. 61 din 26 octombrie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 132 din 9 februarie 2021, paragraful 54).

73. În contextul expus, rezultă îndeplinirea cerinței noutății întrucât chestiunea de drept supusă interpretării nu a primit încă o dezlegare din partea instanțelor, iar opiniile comunicate de instanțele din țară relevă, prin diversitatea și contrarietatea lor, dificultatea de interpretare a dispozițiilor legale care formează obiectul sesizării, ceea ce conduce la concluzia că este îndeplinită și condiția caracterului veritabil al problemei de drept.

74. În acest sens, în practica instanței supreme, s-a reținut că această cerință de admisibilitate a sesizării se referă la caracterul real și serios al problemei de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție, în sensul că este necesar ca aceasta să prezinte un grad de dificultate suficient de mare, astfel încât să justifice declanșarea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

75. În jurisprudența dezvoltată în legătură cu această condiție de admisibilitate, Înalta Curte de Casație și Justiție —

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat în mod constant că, în declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile, trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, paragraful 37; Decizia nr. 70 din 23 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1112 din 11 decembrie 2023, paragrafele 41 și 42).

76. Astfel, chestiunea de drept trebuie să fie aptă să suscite interpretări diferite, aspect care rezultă cu pregnanță din datele comunicate de instanțele naționale, punctele de vedere ale judecătorilor fiind divergente și exprimând, în proporții relativ egale, soluțiile identificate în încheierea de sesizare.

77. Această situație determină concluzia că, în cazul prezentei sesizări, utilizarea mecanismului de unificare a practicii judiciare prin pronunțarea unei hotărâri prealabile prezintă utilitate, întrucât problema de drept semnalată reprezintă o chestiune cu un real potențial de a crea divergență jurisprudențială, problema pusă în discuție fiind una veritabilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite.

XI.2. **Asupra fondului sesizării**

78. Cu titlu prealabil, dat fiind faptul că problematica în discuție a format obiectul unor acte normative care au reglementat succesiv materia, se impune o prezentare a soluțiilor legislative conținute de acestea.

79. După Al Doilea Război Mondial, pensiile I.O.V.R. și condițiile de acordare a acestora au fost reglementate prin Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 292 din 30 iulie 1959 privind dreptul la pensie în cadrul Asigurărilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1.081/1959, cu modificările și completările ulterioare.

80. Astfel, conform art. 8 din acest regulament, aveau vocație de a beneficia de pensia de urmaș I.O.V.R. doar urmașii celor morți sau dispăruți în război, precum și urmașii celor care au fost pensionari ca invalizi sau accidentați în război, dar numai dacă îndeplineau condițiile prevăzute pentru acordarea pensiei de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat reglementate prin Decretul nr. 292/1959.

81. Dispozițiile art. 28 din Decretul nr. 292/1959 reglementau vocația la pensia de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat în favoarea membrilor de familie, și anume a copiilor, soțului, soției, părinților, fraților și surorilor care se aflau în întreținerea celui decedat.

82. În privința copiilor, pensia de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat era acordată, potrivit art. 29 din Decretul nr. 292/1959:

a) până la vârsta de 16 ani sau, dacă urmau o școală, până la vârsta de 18 ani;

b) orfanii de ambii părinți, precum și copiii acelor care beneficiau de pensie pentru merite deosebite, care urmau studii superioare, până la terminarea studiilor, fără a depăși, însă, vârsta de 25 de ani;

c) dacă au devenit invalizi de orice grad, până la împlinirea vârstelor arătate la lit. a) sau b) sau, în termen de cel mult un an de la împlinirea acestor vârste, pe toată durata invalidității.

83. Decretul nr. 245/1977 a fost în vigoare de la 29 iulie 1977 până la 31 martie 1999, fiind abrogat și înlocuit prin Legea nr. 49/1999.

84. Și acest act normativ a reglementat pensiile I.O.V.R. care se acordă invalizilor și accidentaților de război, urmașilor celor morți sau dispăruți în război, precum și urmașilor foștilor

pensionari invalizi și accidentați de război, domeniul de aplicare a actului normativ fiind astfel stabilit prin art. 1 din Decretul nr. 245/1977.

85. În ceea ce privește copiii și soțiile celor morți sau dispăruți în război, precum și ai celor care au decedat ulterior ca pensionari I.O.V.R., art. 5 din Decretul nr. 245/1977 stabilea că aceștia „*au dreptul la pensie de urmaș, în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș, în cadrul asigurărilor sociale de stat*”.

86. La acel moment, pensiile de asigurări sociale de stat erau supuse reglementării Legii nr. 3/1977, în vigoare de la 1 iulie 1977 până la 31 martie 2001, când a fost abrogată prin Legea nr. 19/2000.

87. Art. 39 alin. (1) din Legea nr. 3/1977 stabilea că pensia de urmaș se acordă copiilor și soției, în condițiile prevăzute de această lege, iar art. 40 din lege institua regulile aplicabile pentru acordarea dreptului la pensia de urmaș în cazul copiilor: „*(1) Copiii au dreptul la pensie de urmaș până la vârsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 25 ani.*

(2) Copiii urmași care, înainte de a împlini vârsta de 16 ani, au devenit invalizi de gradul I sau II, primesc, după încetarea plății pensiei de urmaș pe toată perioada invalidității, un ajutor de 350 lei lunar pentru gradul I și de 300 lei lunar pentru gradul II.”

88. Legea nr. 49/1999, în vigoare de la 1 aprilie 1999, reglementează dreptul analizat în art. 5 alin. (1). Conform acestui text legal, copiii celor morți sau dispăruți în război, precum și ai celor care la data decesului erau pensionari I.O.V.R. „*au dreptul la pensie de urmaș în condițiile în care se acordă, potrivit legii, pensiile de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat*”.

89. Potrivit art. 66 din Legea nr. 19/2000, „*Copiii au dreptul la pensie de urmaș:*

a) până la vârsta de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b)”.

90. Legea nr. 19/2000, în vigoare de la 1 aprilie 2001 până la 31 decembrie 2010, a fost abrogată și înlocuită prin Legea nr. 263/2010, la care se referă sesizarea ce formează obiectul prezentei dezlegări.

91. În reglementarea Legii nr. 263/2010, pensia de urmaș se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor, dacă susținătorul decedat era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii, conform art. 83. Condițiile de acordare a pensiei de urmaș convenite copiilor sunt stabilite de art. 84 din Legea nr. 263/2010. Astfel, „*Copiii au dreptul la pensie de urmaș:*

a) până la vârsta de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b)”.

92. Așadar, o primă concluzie ce se poate desprinde din analiza normelor juridice edictate în materia pensiei I.O.V.R., cel puțin în ultimii 65 de ani, este aceea că dreptul acordat prin prevederile analizate – cuprinse în prezent în art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 — reprezintă o modalitate în care statul român sprijină destinatarii normei, în condițiile și limitele stabilite de lege, în cazul pierderii susținătorului, decedat sau dispărut în război ori decedat ulterior, în contextul în care era beneficiarul unei pensii I.O.V.R., ca invalid sau accidentat de război.

93. Recurgând la metoda de interpretare logică a dispozițiilor legale enunțate, în sensul că, unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă, rezultă că, trimitând la condițiile de acordare a unui drept prevăzut de o anumită reglementare generală, fără a le exclude pe unele dintre acestea, textul legal presupune îndeplinirea tuturor condițiilor legale instituite de norma la care trimite pentru recunoașterea dreptului. Astfel, dacă legea nu face vreo distincție între condițiile instituite de norma la care face trimitere, nici interpretul nu trebuie să o facă, nefiind permisă realizarea unor distincții pe care legea nu le prevede.

94. Interpretarea expusă nu poate fi înlăturată, în cazul concret, de regula de interpretare conform căreia legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, iar nu în sensul neaplicării sale. Această regulă de interpretare logică a legii civile presupune că orice normă juridică trebuie interpretată în așa mod încât să se identifice posibilitatea aplicării ei, și nu să se motiveze imposibilitatea aplicării sale. Or, în cazul concret supus interpretării, nu este în discuție o imposibilitate de aplicare a normei legale, aceasta având aptitudinea de a fi aplicată în condițiile care rezultă din textul său. Împrejurarea că, la un moment dat, respectiva normă nu va mai putea fi aplicată datorită faptului că ipoteza reglementată de ea nu se mai poate materializa, în mod obiectiv, datorită trecerii timpului, nu presupune că respectiva normă nu s-ar fi aplicat, în perioada corespunzătoare de timp, la situațiile pe care aceasta le reglementa.

95. De altfel, inclusiv din expunerea de motive care a însoțit proiectul de act normativ materializat ulterior în Legea nr. 49/1999, inițiatorii legii au subliniat că la momentul anului 1999 se estima un număr de aproximativ 32.417 beneficiari ai legii, număr aflat în continuă și constantă descreștere „datorită vârstei înaintate” a acestor beneficiari.

96. În acest context, este de observat că, date fiind ipotezele reglementate de dispoziția legală care formează obiectul analizei, sfera sa de aplicare, din punctul de vedere al beneficiarilor săi, se află într-o continuă și constantă descreștere, urmând a exista un moment în care, într-adevăr, dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 nu își vor mai găsi aplicare.

97. Pe de altă parte, datorită similitudinii de reglementare, se poate observa că art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, deși este cuprins într-un act normativ nou, asigură continuitate unor norme juridice preexistente, regăsite anterior în Decretul nr. 292/1959 și regulamentul său de aplicare, precum și în Decretul nr. 245/1977, concretizând legislativ intenția constantă a legiuitorului de sprijinire a persoanelor vizate de textul legal și de asigurare a unei forme de ajutor material din partea statului român, sub forma juridică a unei pensii speciale de urmaș (pensia de urmaș I.O.V.R.), a cărei acordare presupune însă îndeplinirea unor condiții legale.

98. Legiuitorul din anul 1999 avea libertatea de a lărgi sfera de aplicare a normelor ce reglementează pensia de urmaș I.O.V.R., atât în privința destinatarilor normei, cât și sub aspectul duratei de timp în care beneficiarii normei urmau să primească o astfel de pensie. Neprocedând astfel ci, dimpotrivă, trimitând la condițiile necesare a fi îndeplinite pentru acordarea pensiei de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat, la fel ca și reglementările anterioare analizate mai sus, rezultă că dispozițiile Legii nr. 49/1999 nu au instituit un drept nou în peisajul legislativ românesc, ci au reluat și menținut în dreptul obiectiv național, în aceeași formulare și cu același conținut, norme juridice preexistente, care stabileau condițiile de acordare a pensiei I.O.V.R. pentru urmașii celor morți, dispăruți, invalizi sau accidentați în război, prin trimitere la condițiile generale necesare a fi îndeplinite pentru acordarea pensiei de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat.

99. Dintr-o altă perspectivă, limitarea pensiei de urmaș I.O.V.R. care se acordă copiilor celor morți, dispăruți, invalizi sau accidentați în război, cel mult până la împlinirea vârstei de 26 de ani, adică în limitele în care se acordă și pensia de urmaș de drept comun, este susținută și de natura juridică a pensiei de urmaș.

100. În acest sens sunt de observat statuările conținute în Decizia nr. 6 din 5 februarie 2024, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 192 din 8 martie 2024, referitoare la prevederile art. 89 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 263/2010: „89. Într-un prim plan de analiză se reține că pensia de urmaș reprezintă, potrivit doctrinei (a se vedea, în acest sens, A. Athanasiu, *Reflecții privind pensia de urmaș din perspectiva naturii sale juridice, în Revista Dreptul nr. 11/2020*), o obligație legală de întreținere care nu mai subzistă în această formă în sarcina susținătorului, ca urmare a decesului acestuia, și care prin voința legiuitorului este preluată de sistemul public de pensii, după reguli de eligibilitate și de stabilire specifice a cuantumului său.

90. În esență, aceasta are natura juridică de pensie derivată din pensia susținătorului decedat anterior.”

101. Astfel, în cazul pensiei de urmaș, dată fiind natura sa juridică, de obligație legală de întreținere, întinderea obligației statului român nu o poate depăși pe cea a susținătorului, pe care a preluat-o conform legii.

102. Există totuși un element de diferență în ceea ce privește condițiile de acordare a pensiei de urmaș de drept comun (cea reglementată în cadrul asigurărilor sociale de stat) în raport cu condițiile de acordare a pensiei de urmaș I.O.V.R. Astfel, pensia de urmaș de drept comun se acordă urmașilor celui decedat numai dacă acesta din urmă, la data decesului, era pensionar ori îndeplinea condițiile legale pentru obținerea unei pensii [în ordine cronologică: art. 28 alin. (2) din Decretul nr. 292/1959, art. 39 alin. (2) din Legea nr. 3/1977, art. 65 din Legea nr. 19/2000, respectiv art. 83 din Legea nr. 263/2010]. O astfel de condiție nu trebuie îndeplinită în ipoteza pensiei de urmaș I.O.V.R., astfel că urmașii celui decedat sau dispărut în război beneficiază de această pensie de urmaș cu caracter special, indiferent dacă, la data decesului antecesorului lor, acesta îndeplinea condițiile legale pentru obținerea unei pensii, dar numai până la limitele de vârstă stabilite de lege, în cazul urmașilor copii.

103. Este de observat că, în situațiile în care legiuitorul a dorit acordarea unei forme de sprijin material fără a ține seama de criteriul vârstei beneficiarului, a introdus o reglementare care exprimă expres această intenție. În acest mod s-a procedat în cazul altor drepturi acordate de stat, cum ar fi cele stabilite în favoarea eroilor-martiri și luptătorilor care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și a persoanelor care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987.

104. În această situație, Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, astfel cum a fost modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2014 (*Legea nr. 341/2004*), instituita, prin art. 4 alin. (2) lit. c), dreptul la o indemnizație lunară reparatorie pentru copilul eroului-martir, acordând un coeficient de 1,10 până la majorat sau până la terminarea studiilor, fără a

depăși vârsta de 26 de ani, indiferent în întreținerea cui se află, și un coeficient de 0,50, după vârsta de 26 de ani.

105. Acest text legal a fost supus interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care, prin Decizia nr. 23 din 19 martie 2018, a stabilit că: „Dispozițiile art. 4 alin. (2) lit. c) ultima teză din *Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, astfel cum a fost modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2014, nu impun nicio condiție pentru acordarea indemnizației lunare reparatorii copilului eroului-martir după vârsta de 26 de ani.*”

106. Astfel, chiar dacă intenția de sprijinire și de acordare a unei forme de ajutor material din partea statului român este comună celor două drepturi, există elemente care le diferențiază și care determină concluzia că, în cazul dreptului prevăzut de art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999, vârsta solicitantului este relevantă deoarece reprezintă o condiție stabilită de actul normativ în acest sens.

107. Pe de o parte, natura juridică a celor două drepturi este diferită: dreptul acordat conform Legii nr. 341/2004 are natura juridică a unei indemnizații lunare reparatorii acordate copilului eroului-martir, ca beneficiu ce face parte dintr-un ansamblu de măsuri instituite de lege pentru cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața și în semn de grațitudine față de cei care au luptat pentru victoria Revoluției române din decembrie 1989; în privința dreptului acordat copiilor celor morți sau dispăruți în război, precum și ai celor care la data decesului erau pensionari I.O.V.R., dreptul acordat este calificat de lege ca fiind o pensie de urmaș, care suplinește obligația legală de întreținere care nu mai subzistă în această formă în sarcina susținătorului ca urmare a decesului acestuia și care, prin voința legiuitorului, este preluată de sistemul public de pensii, după reguli de eligibilitate și de stabilire specifice a cuantumului său.

108. Pe de altă parte, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 trimite expres la condițiile în care se acordă pensiile de urmaș în cadrul asigurărilor sociale de stat, fără a elimina unele dintre acestea, iar art. 4 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 341/2004 prevede expres acordarea dreptului la indemnizația lunară reparatorie pentru copilul eroului-martir după vârsta de 26 de ani.

109. Prin urmare, se impune concluzia că, dacă art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 trimite expres la condițiile de acordare a dreptului de pensie în cadrul asigurărilor sociale de stat, fără a conține nicio prevedere derogatorie, nu există temei pentru a considera că nu este necesar să fie îndeplinită vreuna dintre aceste cerințe la care norma specială face trimitere.

110. În consecință, dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 se interpretează în sensul că, pentru a beneficia de pensia de urmaș reglementată de acest act normativ, solicitantul trebuie să facă dovada calității de copil al persoanei moarte, dispărute în război sau al fostului pensionar I.O.V.R., precum și să îndeplinească condițiile legale impuse în cadrul asigurărilor sociale de stat pentru acordarea pensiei de urmaș. În cazul copiilor, conform art. 84 din Legea nr. 263/2010, condițiile de acordare a pensiei de urmaș sunt: vârsta sub 16 ani sau, dacă solicitantul își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani, sau pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care solicitantul se afla în una dintre situațiile anterioare.

111. Pentru toate considerentele arătate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 2.006/87/2022, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 49/1999 privind pensiile I.O.V.R., cu modificările și completările ulterioare, norma de trimitere care face referire la condițiile de acordare a pensiei de urmaș pentru copiii celor morți sau dispăruți în război, precum și pentru copiii celor care la data decesului erau pensionari I.O.V.R., ca accidentați sau invalizi de război, implică și îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 17 iunie 2024.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Repana

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

